

Archeologienota

Hamont-Achel, Bosstraat 155

Deel II: Programma van maatregelen

Projectcode: 2021C221

Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegepast onderzoek

verwijzing: VAN DE KONIJNENBURG, R., (2021), Hamont-Achel, Bosstraat 155, archeologienota, HAAST-rapport 2021-10, Bree, D/2021/12654/10

Rik van de Konijnenburg - Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree (BE) - Mob. 0496 209 018 - e-mail:
rik.vandekonijnenburg@telenet.be

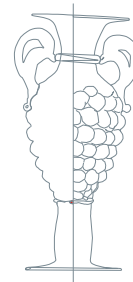
Foto's: HAAST – Rik vd Konijnenburg (tenzij anders vermeld)

Tekeningen: HAAST (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2021/12654/10

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

COVERFOTO: het projectgebied op de luchtfoto uit 2014

INHOUD

Programma van maatregelen uitgesteld vooronderzoek

1. Administratieve gegevens
2. Gemotiveerd advies

Programma van maatregelen uitgesteld vooronderzoek

1. Administratieve gegevens

Projectcode	2021C221
Actoren	Rik van de Konijnenburg, OE/ERK/Archeoloog/2015/00041
Provincie	Limburg
Gemeente	Hamont-Acheel
Deelgemeente	Hamont
Site	Bosstraat 155
Kadastrale gegevens	Hamont-Achel, afd 1, sectie D, percelen 433a2 en 402b
Oppervlakte onderzoeksgebied	22.170,16 m ²
Kadastraal percelenplan	Fig. 2 (deel I: verslag van het bureauonderzoek)
Topografische kaart	Fig. 3 (deel I: verslag van het bureauonderzoek)
Relevante termen thesauri OE	bureauonderzoek

2. Gemotiveerd advies

- Zijn er indicaties dat er bodemverstoringen geweest zijn die het bodemarchief kunnen vernietigd of omwoeld hebben.

Er zijn niet alleen indicaties ook aantoonbare relictten binnen het projectgebied die erop wijzen dat de toplagen van het oorspronkelijke bodemopbouw geheel vernietigd zijn. Dit is te wijten aan enerzijds de bouw van een industrieel complex, anderzijds de aanleg van een open opslagruimte, volledig verhard met asfalt, beton en steenslag en de bouw van een magazijnen- en kantoorcomplex.

- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen (gehad) hebben op de gaafheid van het bodemarchief, c.q. archeologische sporen?

Er zijn geen landschappelijke factoren die een invloed kunnen gehad hebben op de gaafheid van het bodemarchief.

- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

De impact op nog mogelijke archeologische waarden is zeer miniem aangezien enkel de opgebrachte gronden en afwerkingslagen binnen een zeer beperkte zone ten opzichte van het volledige projectgebied zullen gewijzigd worden.

- Zijn er archeologische of historische gegevens bekend over de site?

Er zijn geen archeologische en/of historische gegevens bekend met betrekking tot het projectgebied.

- Indien er voldoende aanwijzingen zijn om te stellen dat het terrein weinig of niet verstoord is, welke maatregelen dienen te worden genomen om het terrein verder landschappelijk en archeologisch te waarderen?

Via het Programma van Maatregelen wordt voorgesteld het terrein niet te onderwerpen aan verder archeologisch onderzoek. Er zijn voldoende aanwijzingen dat het terrein in het verleden al deels vergraven werd én de werken zullen weinig of geen impact hebben op mogelijk nog aanwezig archeologisch bodemarchief. Er kan niet met zekerheid besloten worden dat het terrein geen archeologische erfgoedwaarden bevat maar, gelet op de natte ondergrond, het projectgebied ligt deels in het overstromingsgebied van de Dommel en volgens de quartairgeologische kaart zelfs helemaal, is de kans op het aantreffen van archeologische waarden in situ zeer laag in te schatten. Eventuele vondsten van artefacten kunnen een indicatie geven van antropogene activiteit, maar kunnen net zo goed in verspoelde toestand aangetroffen worden waardoor de waarde ervan louter indicatief en niet plaatsgebonden is.

Komt / kwam de projectzone in aanmerking voor een beperkte archeologienota?

Toetsing aan de voorwaarden voor de opmaak van een archeologienota met beperkte samenstelling.

Indien de confrontatie tussen de toekomstige werken en één doorslaggevend aspect uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologische kader aantoonde dat:

- 1) met aantoonbare zekerheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is op het onderzochte terrein, of;
- 2) de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologische erfgoed, of;
- 3) verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst;

en er dus geen verdere maatregelen nodig zijn, dan mag de rapportering over het bureauonderzoek van het terrein beperkt blijven tot een archeologienota met beperkte samenstelling zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk versie 4.0, p. 108.

1: er kan niet met zekerheid besloten worden dat het terrein geen archeologische erfgoedwaarden bevat maar, gelet op de gegevens afleesbaar van de luchtfoto's en medegedeeld door de eigenaar van het terrein is heel het terrein ontdaan van teelaarde en regelmatig vergraven en omgewoeld bij het aanvoeren en afvoeren en tijdelijk stockeren van grond en andere bouwmaterialen. Er kan met hoge waarschijnlijkheid gezegd dat het terrein dermate geweld en vergraven is in het verleden waardoor, indien nog aanwezig, enkel archeologische resten / sporen kunnen aangetroffen worden in een sterk verstoorde en verplaatste positie waardoor de waarde van het erfgoed enkel als puur indicatief kan beschouwd worden voor wat er ooit, misschien was.

Fig. 18: evolutie van het terrein van 1988 - 2003 – 2014 - 2020

2: de toekomstige terreiningrepen zullen slechts in zeer beperkte mate verstoringen veroorzaken. Er wordt slechts over een oppervlakte van 2830 m² aan feitelijke bodemingrepen voorzien waarbij de grootste aaneensluitende oppervlakte 750 m² bedraagt, de betonvloer voor de betoncentrale. Die vloer wordt aangebracht op hetgeen nu al verhard is met steenslag, een echte bodemversturende ingreep is dus niet aan de orde. De andere bodemingrepen betreffen smalle funderingsgreppels voor de fundering van wanden voor granulaatbakken, een scherm rondom het zuidelijke deel van het projectgebied in betonblokken en een zone aan de zuidrand van 5 m breed achter de te plaatsen betonwand voor kappen en aanplant van een groenscherm. Aan de straatzijde wordt een bestaand talud geëgaliseerd, worden 3 bomen aangeplant en een kleine parking aangelegd.

De feitelijke bodemingreep blijft daardoor beperkt tot 2080 m², de rest is beton op bestaande steenslag en regularisatie van bestaande constructies zonder bodemingreep.

3: verder onderzoek van het terrein zal louter indicatieve aanwijzingen kunnen opleveren over mogelijke antropogene activiteiten binnen het projectgebied.

- De oppervlakte die bedreigd wordt is weliswaar **2080 m²** maar het betreft smalle, lange stroken grond die ver uit elkaar gelegen zijn waardoor de kans op het maken van sporenassociaties over de sleuven heen onbestaande is én waardoor – indien al sporen worden aangetroffen – dit slechts een zeer fragmentair beeld zal opleveren van de eventuele activiteiten die op het terrein plaatsvonden.
- Hoogstwaarschijnlijk worden – indien sporen aanwezig zijn – enkel sporen aangetroffen in sterk verstoorde of geroerde positie gelet op de historische ingrepen in de bodem die gepaard gingen met de uitbouw van een industrieel complex voor tijdelijke opslag van grond, bouwmaterialen / bouwpuin en ander bouwafval en bouwmaterialen voor de betoncentrale.
- Ook de archeologische situering van het terrein biedt weinig of geen indicaties voor aanwezigheid van archeologische waarden:
- De meest nabijgelegen geregistreerde vindplaats is **cai-locatie 700141: Late bronstijd, sporen van Celtic fields, waarneming via luchtfotografie.**
- Andere waarnemingen / vondstlocaties in de omgeving zijn:

- 209903: losse vondsten: munt uit de 18de eeuw en beslagplaatje met onbepaalde datering, nieuwe tijd, metaaldetectie
- 220977: losse vondst van 6 knopen, datering onbepaald, metaaldetectie
- 220976: losse vondsten, munt uit de 18de eeuw en een beslagplaatje met onbepaalde datering, Nieuwe Tijd, metaaldetectie
- 51337: Volgens Claassen gaat de dijk terug op een Romeinse weg. Zijn argumenten zijn echter niet overtuigend. "Een oppervlakkige peiling wees ons aan dat de weg recht op recht werd getrokken, zelfs over moerasplaatsen heen, en dat deze plaatsen op 30 cm diepte een 15 cm dikke verstevigende laag van keitjes en zand hebben gekregen."
1839
- 700340: losse vondsten, aardewerk uit de midden-romeinse periode
- 700171: nederzetting midden-romeins en crematiegraven, en enkele losse vondsten late ijzertijd en steentijd, romeins, metaaltijden, steentijd, archeologische opgravingen 1972-1973
- 700172: vroeg-middeleeuwse vlakgraven, middeleeuwen
- 214363: crashsite van een vliegtuig uit WOII, 20ste eeuw
- 50505: Ceramiek, gevonden in een onregelmatige put van ca. 1 meter diameter, door A. Claassen geïnterpreteerd als een waterkuil. Datering: laatste kwart 14de eeuw-18de eeuw, van late middeleeuwen tot nieuwe tijden

Verschillende van deze vondsten, vooral de metaaldetectievondsten, kunnen gecatalogeerd worden als “verloren voorwerpen”. Belangrijke vindplaatsen, zoals de waarneming 700171 en 700172 zijn ten noorden van het projectgebied gesitueerd op ruim 600 meter afstand tot het projectgebied. Dit zijn sporensites en zoals eerder aangehaald, is de kans zeer groot dat door eerdere bodemingrepen die gepaard gingen met de uitbouw en activiteiten binnen het projectgebied deze sporen sterk vergraven, in sterk verstoorde en geroerde grond aangetroffen worden of zelfs volledig verdwenen zijn.

Verstoorde zone

Op basis van voorgaande kan heel het projectgebied beschouwd worden als een matig tot ernstig verstoorde zone

ADVIES

De actuele toestand van het terrein is gecreëerd door ernstig verstorende bodemingrepen in het verleden die gepaard gingen met de uitbouw van een industrieel complex, een grondverwerkend bedrijf en betoncentrale. De oppervlakte die bedreigd wordt is weliswaar **2080 m² (2830 m² - 750 m² aanleg van betonvloer op bestaande steenslagverharding)** maar het betreft smalle, lange stroken grond die ver uit elkaar gelegen zijn waardoor de kans op het maken van sporenassociaties over de sleuven heen onbestaande is én waardoor – indien al sporen worden aangetroffen – dit slechts een zeer fragmentair beeld zal opleveren van de eventuele activiteiten die op het terrein plaatsvonden. Hoogstwaarschijnlijk worden – indien sporen aanwezig zijn – enkel sporen aangetroffen in sterk verstoorde of geroerde positie gelet op de historische ingrepen in de bodem die gepaard gingen met de uitbouw van een industrieel complex voor tijdelijke opslag van grond, bouw materiaal / bouwpuin en ander bouwafval en bouwmaterialen voor de betoncentrale.

Ten slotte, indien enkel de effectieve bodemingrepen in aanmerking genomen worden, beperkt tot 2830 m², de aanleg van een betonvloer op bestaande steenslag meegerekend, dan zou het projectgebied vrijgesteld zijn van archeologie aangezien de beslissingsboom voorziet dat voor gebieden niet gelegen in woon- of recreatiegebied, de bodemingreep minstens 5.000 m² moet bedragen.

Het advies luidt dan ook het terrein vrij te geven van verder archeologisch onderzoek.